

Nаша Sloga izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca i stoji s poštarijom za cijelu godinu 2 for. a za kmeta 1 for.; razmjerno za pol god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izvan carovine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga svo pokvari.“ *Nar. Posl.*

Oglasi se primaju po narodnoj cioni. Pisma neka se šalju platjone poštarine.

Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se neručaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se *Via S. Francesco N.º 4, piano I.*

Godina VI.

U Trstu 16. Decembra 1875.

Broj 24.

Poziv na predplatu.

Evo nas opet pred vrati nove godine, i tim nove predplate na ovaj pučki list. Pozivljuć narod na predplatu, čvrsto se nadamo, da će se predbrojiti sto u većem broju.

Što ovom prigodom preporučujemo na osobiti način našim predbrojnikom, jest to, da nam novce pošiljaju kroz *Postarsku Naputicu (Assegno Postale Post - Anweisung)*, te oni, koji nekane držati naš list, da nam odmah prvi broj vrate, napisavši na njem *Neprima se*.

Ujedno opominjemo one naše stovane predbrojnike, koji nam još žalibože staru predplatninu duguju, da nam taj i onako maleni iznosak do konca godine pošlju.

Ako tko od naših p. n. predbrojnikah kaskada bilo radi ma kakva uzroka nebi primio lista, neka nam to javi u *odprtu listu* bez ikakve poštarine, napisavši na njem izvana „*Reklamaciju*“.

Uredništvo.

Pogled po svietu.

U Trstu 15. prosinca 1875.

Najvažniji događaj u ovo petnaest danah u našem Carstvu jest putovanje Careva strica, Nadvojvode Albrehta, u Petrograd k dvora Cara Aleksandra. Taj put vele da neće ostati bez svojih posljedica u istočnom pitanju. U carevinskom vieću u Beču viećalo se prošlih danah o proračunu, pak je došlo na svjetlo, da će Carstvu faliti ove godine 30 milijunah za strošak. Raznose se koje-kakvi glasovi, da bi moglo ovo ministarstvo pasti, pa nastupiti ga poznati starac Schmerling i njegovi drugovi, koji umiju čekati, al nedačekati, a naše sa stvari takove, da se već neda čekati. Neki poljski poslanik je u carevinskom vieću digao svoj glas proti slobodi lihvarstva, koja je u mnogih pokrajinah uzrok propadanju siromašna i netka naroda.

U Pešti se takodjer vieća o proračunu. I ove se godine zaključilo dignuti po što po to 80 milijunah na dug. Kamo će to doći? Ali Magjari za to nemare, već samo da Ugarska bude magjarska!

I u ovo petnaest danah bilo je okršajah u Bosnoj i Hercegovini. I ovaj put je našim ereća poslužila. Radi silna snjega, što je pao, sad nemogu tamo ni jedni ni drugi napred. Čuje se, da je i Rusija prihvatila Andrašijeve predloge za umirenje Kršćanah, ali se već unapred zna, da je te predloge raztopilo prvo proljetno sunce. Što će onda biti, to sam Bog zna. A dotle, da je turski Sultan rekao, da Kršćani neće imati u Turskoj nikad jednakih pravicah s Turci, pa makar propao on i njegovo tursko carstvo. I tako će biti!

Dopisi.

Is paz. občine 11. Decembra 1875.

Obćinski su izbori svršeni. Narodna je stranka propala zbog mnogovrstnih nezakonitosti.

U Pazinu se nikad nezna, kad i gdje je izložen Imenik biraćah, s toga ga i nitko nemože vidjeti i protestirati na vrijeme. Ako je dakle tko izpušćen, akoprem bi imao po zakonu pravo izbora, ipak ga gubi i nesmie birati, i obratno. — Pred zadnjimi izbori hodili su nekoji Pazinci po više puta tražit rečeni „Imenik“, ali ga nenadjoše. Medju tim bijahu već napisani pozivni listići, a zatim i razposlani i onim koji još žive i onim koji su davno već u hladnoj zemljici, akoprem više ne plaćaju poreza; dočim ga nisu mnogi dobili, na kojih je ime zapisana kmeščina i koji točno porez plaćaju. Osobito mnogo toga dogodilo se na Pazinskom polju, gdje su skoro svi složni s narodnom strankom. Nekojim pak

su poslali izkrivljene listiće, n. p. da je sin pok. Toneta, dočim je sin pok. Jureta itd. Naravno da nije kod izbora valjao takov listić. — Vidiviš to ljudi, počеше mrljati. Što da učine, kad je prekasno? Mnogi bijahu mienja, da se treba posvema kanit izbora, kad se neradi po zakonu. Nu ipak odlučise poskusit sreću u III. izbornom razredu. Beramci, Pazinci, Lindarci i nekoji Gračiščani dogovoriše se o kandidatih i bi sastavljena lista. Naše su listiće mnogo tražili; skoro svi su hodili u izbornicu s našimi listići, pak smo ipak ostali u manjini s glasovi!!! G. Monas, umirovljeni kasir, koji može ipak služit Municipiju, nemare, da je plaćen i da mora djelat, stražio je po cijelo jutro na vratih, te htio svakomu pogledati u listić i zagnjesti mu svoga. Dašto da tako mnoge prevari, al ipak dobro smo se držali prva dva dana. S toga su na zadnjem Talijomani razposlali svoje *Guaste* i svoje *Roke*, da potraže, nebi li se našao u Pazinu još koji postolar, mizar, kovač itd. a da im pomogne do pobjede slavne. I prokure da su valjale, a neki visoki *fantina*, da je i dicio po 20—30 novčičah kmetom. — Mnogi od Pazinacah, koji se inače izvana drže s nuni, pokazali su, da su „*tara*.“ — U subotu puče glas, da su Šarenjaci slavno (!!) predobili. — Možete si mislit, kako su nekoji zavijali brke od veselja i izsmiehavali narodnu stranku. Ali ni kmet nije više tupac kao nekada. Njihovim hrohotanjem nisu se smutili, nego su odmah odlučili, neprisuštvovat izborom u II. razredu i uložiti utok ili protest. I sbilja u II. razredu tako je bilo malo biraćah, da su bila vrata izbornice zatvorena na 30 pr. mj. Tada su se mogli Šarenjaci još bolje veselit, videći, da nima tabožnjih smučivacah (?) na birališču. Sami su birali i same sebe izabrali. Koga dakle zastupaju? Sjegurno nemogu se pohvaliti, da sjede u Municipiju po volji biraćah i občinarah. S toga im nezavidjamo nimalo stećene slave, nego ih sažaljujemo, da mogu ti slobodnjaci tako nizko pasti. Prije pak nego li im svršit veselje, doznali su, da se je netko nsudio uložiti protest proti novoobavljenim izborom. To im je nekako pokvarilo veselje. Razljućeni, da su ipak jednom pogledali i kmeti, a držeći ih uvijek za tukce iliti purmane, počeli su psovat na svećenike, da oni tobože sve to čine, da se mjesto propovjedat mješaju u stvari, koje slabo razumiju itd. — stvari, o kojih se može reći: „*Das war schon öfters da!*“ Imaju jadni oči da gledaju, a neće da uvide, da su kmeti skoro sve sami učinili. Ta neka kažu, koliko je svećenikah došlo na birališće s narodnimi listići. Neznadu, kako da si izkale srce, pak hajd po svećeničkih ledjih!

Prvi protest podpisan je od Pazinacah, drugoga imali su predat ovih danah Gračiščani, trećega Picanci, a četvrtoga Beramci i Trvižani. Tvrde kosti! Vidjet ćemo, koji će ih zubi glodati! Ako ih pak nebude mogao nitko izglat, morat će se uništit izbori i razpisat novi. A tada trebat će još više nastojat. Dobro bi bilo, da se već sada dogovaraju občinari, svaki u svojoj občini ili komunu; da izaberu izmed sebe dvojicu, koji bi poslje s drugimi skupno ugovarali i sastavili liste. Braćo bdite!

Is Pazinščine.

Žalostnim Vam srecm javljam, da je na 25 proš. m. preminuo nakon četvorodnevene bolesti, vrlo rođoljub Ivić Ivan iz Gologorice, ostaviv udovicu ženu i šestero djece.

Bio je još u najboljih godinah, razborit, bistro glave, nepokvarena tudjinstinom hrvatskoga srca i osjećanja. Boreć se za naravna prava hrvatskoga puka u pazinskoj občini, nije se dao krenuti od protivnikah ni za dlaku s puta. — O izborih vršio je točno svoju dužnost. Došao bi i kad nije imao poziva na izbore, samo da hrabri svoje jednomišljenike i da privede na prvi put zabludjele u tudji, talijanski tor. Nije se bojao zgubiti jedan dan, kad se je radilo o znaatnih stvarih za naš puk. U kratko bio je narodnjak nesamo riečju nego još više čini. Zato je zaslužio, da ga poznadu čitaoci „*Naše Sloge*“ da se ga narodnjaci ove velike občine više put spomenu, a još dremajuć, da se povedu za njim!

Vječna mu pamet!

Najglavnije bolesti naših voćakah.

Sastavio Nikola Večić, gospodarski činovnik.

Kao što ljudi i životinje moraju podnašati razne bolesti, isto tako im je podvrženo svakovrstno drveće, a naročito naše voćke. Pa kao što se čovjeku i životinji najčešće, kojim se olakša bol, tako isto ima lieka i za voćke, — u kojih ću u ovom članku iz dosta prilična iskustva govoriti. —

Najveće bolesti događaju se od *neprilkladna tla i staništa*; isto im tako škode i *jaki mrazovi* u *nevrieme*, *vjetrovi*, *vaniške ozliede* svake vrsti, *bušenje (ortanje)* i *kvarenje* od raznih bubicalh (crvičah) i *naravna starost*.

I. Smolotok.

Ova bolest obično biva kod kostičavog voća t.j. kod takovog voća, kod kojeg se nalazi jezgra u tvrdoj lupinji obkoljenoj mesom za jelo; ovamo se broje: Trešnje, bademi (mendule), šljive, višnje, šljive trnovače, kajsije, orasi i liešnjaci itd. i breskve često od ove bolesti pate.

Uzroci su ovoj bolesti slijedeći:

1. ako se voćka u vlažnu zemlju zasadi i 2. ako je drvo iliti granje ozliedjeno (ranito), oguljeno itd.

Najbolje sredstvo proti ovoj bolesti jest, da se izreže smola oštrim čistim nožem sve do zdrava drveta, pa poslje ranu namažati sa drvomazom.*)

Ako je smolotok od pregnojnog zemljišta ili zbog gnojenja sa životinjskim gnojem proizišao, tada treba zemlju daleko u okrug izkopati, i sa pjeskom promjeniti (kao što sam i ja sam ove godine pokušio u šljiviku jednog posjednika), pa istog sa zemljom pokriti.

II. Upala.

Ovo je sasvim obična bolest, osobito kod kostičavog voća. — Upala može doći od najvećeg podrezivanja drva u nevrieme, od mršave (loše) zemlje, dalje od mastnog gnoja, zatim od velike topline ili od proljetnih mrazovah i napokon od vanjske ozliedi to

*) 1. a) Za drvomaz, kojim se mažu rane, zasjeko i druge ozliede na drvetu uzima se: $\frac{1}{4}$ žuto zemlje (ilovača) $\frac{1}{4}$ vapna.

b) Evo još jedan predpis, kojeg mi je mnogo put preporučio bivši moj vjeleoničeni učitelj voćarstva i vinogradarstva na višem gospodarskom učilištu Križevačkom, Ante Trummer; taj predpis sam već i ja više puta u svom praktičnom životu sa pohvalnim i nahvaljenim načinom upotrebio. Evo ga:

Uzmi 4 čestice (diela) krasje balego (lajna),
2 " " stučona vapna,
2 " " presijanog popela,
1 " " pjeska;

ili: 26 lot. proste smole 8 lot. vinovice, koja se sa prvom, uz umjerenu toplinu, skuha i kao tekući drvomaz bez raztopljenja upotrebi.

2. Za manje rane i ozliede na drvetu:

Uzima se $\frac{1}{4}$ žute ili žute smole
 $\frac{1}{4}$ žutog voska.
 $\frac{1}{4}$ trpentina
 $\frac{1}{4}$ ulja ili loja.

Ovo se sve raztopi polahko u loncu iliti u tavi, i šalje se u kakovu posudu, te se ostavi do potrebe.

jest rani, n. p. kad kopač motikom, lopatom ili kakovim drugim vrtljarskim orudjem drvo ozliedi.

Ovomu se zlu može doskočiti tim, ako se ozlieda (rana) t.j. ona mjesta, koja su upaljena, sa oštrim čistim nožem sve do živog drveta izreže, — pa zaliepi i pokrije drvomazom.

Ako se ovo za vremena žitni, moći će se još i popraviti.

III. Žutica.

Ova se bolest poznaje, kada list na drvetu požuti i prije vremena opada; onda velimo, da takovo drvo od žutice boluje.

Uzrok ovoj bolesti jest preslabo, plitko i loše tlo i usljed toga nestašica hrane — lišće požuti, kora presahne i voćka gine.

Ovoj se bolesti može doskočiti tim: 1. ako bolest dolazi od loše zemlje, presadi voćku u bolju (zemlju); 2. ako voćki oskudjeva hrana, pognojji zemlju oko voćke; 3. ako su žilice pokvarene iliti ogrižene, odkopaj voćku; voćku očisti i sa drvomazom namaži — i ja kriv, ako se ikad ova bolest pokaže (pojavi) na voćki.

IV. Vodena bolest.

Voćka od ove bolesti oslabi, gnevje joj se nabreknu (naduva) od prekomjernog soka, lišće požuti i napokon opada.

Ova se bolest izliečiti može: 1. ako se suvišno i bolujuće granje sasvim izsieče; 2. ako se oko stabla pospe vapno ili bukov pepeo — pa češ voćku sasvim od ove bolesti izliečiti.

V. Pucanje kore.

Izpućanu koru nalazimo obično kod krušakah — ako je jesen vlažna i topla i kad zima naglo sledi sa jakim mrazom poslje takove jeseni; a i onda, kad mjesec veljača (februar) mnogo voća izmami, a mjeseca ožujka (martiusa) jaki mrazovi nastaju — u tom slučaju kora puca.

Glasoviti voćar *Adam Berg*, kaže: „Da treba svu izpućanu koru sa oštrim i čistim nožem sve do najtanje kože, koja se pod drvotom nahodi, odrezati, i poslje sa drvomazom (vidi a) namažati i sa krpom obmotati.“

VI. Suha bolest.

Ova se bolest poznaje, kad voćka sasvim klone, ili nikako nenapreduje; kad joj lišće, a i sam plod prije vremena opada.

Uzroci što nam voćka od ove bolesti boluje, veoma su razni. Ta bolest ili dolazi od velike suše, ili od neplodne zemlje, koja vlagu u sebe nepušća, ili od mravah, miševah, gusenica itd.

Ove uzroke možeš ukloniti s tim: 1. ako granje sasvim odsječeš ili skратиš nadaljnje iztjerivanje (grančicah); 2. ako ostružeš stablo, te isto opereš i očistiš od mahovine (o kojoj ću malo niže govoriti); 3. ako zemlju sa govedjom krvju pomješas i s takovom pognojijš bolestnu voćku (možeš i sa kokošjim — ako ga samo imaš toliko); a osobito treba metnuti (ovakovu smjesu) oko žilah bolujuće voćke, 4. i napokon treba često puti ovakovu voćku sa mokraćom (gnojnicom) polievati.

VII. Slijepi izdanci.

Slijepi izdanci (mladiće) dolaze od kalamljenja (ciepljenja) na kalamljenom, ili drugom kom mjestu na drvetu.

Takove slijepe izdanke valja sa motikom odbiti, pazeći da se nepokvari koren voćke.

PODLISTAK.

Priповјedka o kaplji vode.

Pohrvatio *Alfred Orešković*.

IV.

Naša mala, u snieg pretvorena junakinja pade na livadu, a snjom zajedno tisuću njezinih sestricah. Poput toplog zimskog pokrivača, sašitog od mekih, bijelih pahuljicah, legoše na polje te branijahu u naručju zemlje nalazeće se klicajuće zrnje i korenje od stroge zime. Kapljice same nečutiše niti čije zime, niti britka sjevera, koji je davao bielim, sniežnim poljem; one nevidiše i nečuše ništa, jer snivahu dugi, zimski san. Sunce je daleko od njih odputovalo, nu ipak je često pogledavalo iz daleke zemlje na spavajuće malene kaplje, koje postadoše liepe, kano blistajući se dragulji, a sjahu, kano sjajno sunce i trepteće zviezde. Do pol godine snivahu one svoj san, tad se uzpne jarko sunce opet više na nebu, približi se sve to bolje te obznani toplimi proljetnimi povjetarci svoj dolazak cjeloj vojsci vodenih kapljah, koje su nepomično i u redu, u bijeloj odjeći na polju ležale. „Ustanite, pospanice, pak se pripravite na put!“ tako zaori glasna, budnica, koju sve čuše. Veselo i jatarno počеше se sve micati te odbaciše snježnu odjeću, da mogu brže ići; sad postadoše od njih opet tekuće, vodene kaplje. Jedan odjel njih spusti se u zemlju, da klicajućemu zrnju donese okriepine, jer je dugo žedjalo; pak čim

je pilo, postade većim i jačim te pokaže iz zemlje svoje zelene glavice. Drugi se odjel uzpe k nebu, sjede u velike oblačne brodove te odplovi ovimi prama jugu k vrućim krajevom, koji su žudili za kišom.

Nu naša mala junakinja nebijaše niti u prvom odjelu, jer joj se nije račilo sakriti se u zemlju, niti u drugom, jer je već dosta plovila zrakom: već se ona stavi čelo trećega odjela, koji je s njive u jarak odilazio te odovdje u dugih povorkah i zatvorenih redovih oticao niz dolinu. Te ratoborne kaplje postadoše velikom bujicom te pjevahu veselo: „Žurno napred prama moru! žurno napred prama moru!“ Njim se odazove glasnije, nego li što i same pjevahu, odgovor od tisuć i tisuć glasovah nekoga većega potoka, koji je takodjer tim putem išao te imao isti cilj putovanja: „Dobra vam sreća, braćo, ajdemo veselo na put!“ Obje vojske vodenih kapljah sastadoše se u jednu. Taj ti je bilo govorkanja, mrljanja i vike, kad se je sve više kapljah sastajalo, koje se međjusobno upitkivahu, upoznavahu i sastanku se radovahu! Vojska malenih putnicah rastijaše svakim časom, sve se više i više pratilicah sastade, pak kako se začudi, kad se je najedno spuštala u široku dolinu, a prama njoj se velika i široka rieka oholo valjala sa svojim valovi! Naša mala vratolomka skakaše od radosti na pleća svojih družicah te brzaše preko njih, da prva pozdravi veliku rieku.

V.

Ova se radovaše veoma, videć, kako toli mnogo jaka i čila puka u raznih potocih k njoj hrli te povećava njezinu silu. Kaplje pako bijahu veoma ohole, videć, da pripadaju toli ogromnoj rieci,

VIII. Mahovina.

Mahovina (mah) postaje obično, kad se posadi drvo u vlažno zemljište (tlo), zatim kad je u sklopu, gdje nema propuha i napokon od mršave (loše) zemlje.

Čim se mahovina na vočki pokaže, odmah treba marljivo i pazljivo istu očistiti. Najbolje je to činiti u mjesecu kolovozu (augustu) poslije kiše, dok je mahovina mokra, s drvenim nožem ostrugati ili ma kakovim drugim tupim orudjem; nu paziti, da se kora nepovriedi, u kolovozu je — kao što rekoh — zato dobro, jer nose leptiri svoja jaja najradje u mahovinu.

Umni vočari preporučaju ovakovu vočku mazati sa vapnom i žutom zemljom (vidi a), i to s vrlo dobrim uspjehom; pa ne samo da se vočka od mahovine kroz to očisti, nego i bolje raste.

Ovo sredstvo mogu i ja iz dosta prilična iskustva svim naprednim vočarom što toplije preporučiti.

***

Završujuće ovo nekoliko riječi „o najglavnijih bolestih naših voćakih“, velim: da sam iste napisao s najboljom namjerom, te dao dobri Bože, da se svakomu naprednomu vočaru dopadu, a on da što veću korist iz njih crpi.

Pribić mjeseca studenoga 1875.

FRANINA I JURINA.

Fr. Oho, kumpare Jurino! kako je? Ti koji klatiš po Pazinu, jesi li doznao, zač su Šarenjaci ov put neko ščavune, ne samo praznoglavno u gospodskoj robi, nego baš narodno obučene, za reprezentancu zibrali?

Ju. Sam doznao sam, i to ti je, brato moj, prava istina.

Fr. Dakle da čujem i ja.

Ju. Komediant medvedinu, kojega na verugah za nos vuče, kad mu neće plesat, kako mu on svira, baci va jamu, pak si drugoga dobavi.

Fr. Po Franića, ti si mudra glavica! — Bog zna koga tē pak za glavara zibrat?

Ju. Svaki želi, svaki bi otel bit, a najveć On, ki se je najviše trudil, najviše jezik brusil, najviše blata pomastil, najviše sleparskih glasi zadobil, najviše kmetom ako ga nezberu pretil, najviše lagal, najviše nagovaral, najviše obećeval, najviše...

Fr. Dragi ti, nebudi takov čakulon!

Ju. Uprav da, neki čakulon bi htel bit počastjen slavnim imenom: Zupan!

Fr. Neka poždere, dok se zaguši, i kosti, komu meso nije zadosti!

Ju. Za Boga, Franino! nejadi se, nego hodi u miru počinut, ti si trudan; a ja grem još u kozjinu, uši natezat; lahku noć!

koja jih na toliko ojača, da su mogle nositi najteže tovarne brodove.

Sad plovijaše na njihovih plećih ladja, natovarena težkim gradjevnim kamenjem, a one ju nosijahu tako lahko, kano da je od papira; sad kolesa škrinjama i robom natovarena, velikimi i malimi ljudmi napunjena parobroda, potlače kaplje u dubinu, nu tad plane vojska kapljah u najvećoj ljutosti šumeć i pieneć se, kano da se hoće opirati neprijatnu nasilju; sad navale kaplje u svojoj objesti na kamenite stupove nekog mosta, koji su hrabro i čvrsto uzdigli svoje svodove nad svom širinom rieke, kano da hoće iskusiti čvrstoću gradnje te razoriti ljudsko djelo. Svakim časom vidi naša kaplja nešto nova: malene i velike gradove; mlinove, koji su se poput plivajućih otokah sred rieke nalazili, ustava (Schleuse), u kojih je kano ulovljena bila, kad je ostavila glavni put vojske, al iz kojih uvijek sretno izbjegne. Nu najznamenitiji joj se prizor ukaze, kad je pokraj velikog trgovačkog grada tekla i u luku istoga unišla. Tuj je vrvilo od širokih i uzkih, visokih i nizkih ladjah svake vrsti; nikad još nevidje ona na okupu toliko plivajućih kućah. Toliko jarbolah provirivalo ti je tuj, da je izgledalo, kano živa šuma, narasla od morskog dna. A i crvene, biele, modre, zelene itd. zastave vijahu se po zraku, mornari raznih narodnosti i različite nošnje pjevahu, pijahu te radijahu na palubah. Okolo se u polukrugu uzdizahu lijepe palače, visoke kano crkveni tornjevi. Ovamo se snašahu bale od robe te namotavahu na vitlovih do najgornjih prostorijah. Sve to promatraše kaplja sjedeć na kormilu neke trgovačke ladje, pak da je i čitave čedne ondje sjedila, nebi joj bilo dugočasno. Medjutim, kad su jednog dana

Imenik društvenikah

BRATOVŠČINE HRVATSKIH LJUDI U ISTRI.

Franjo Zupan kapelan na Poljanah u god. pr. 4 f. — Družtvo „Velebit“, u Beču u kapital 15 f. — Hinković pravnik u Beču u god. prinos 1 f. — Maha Živinar u Beču t. 1. — S. Ricčanin filozof 1 f. za 1874 i 1 f. za 1875 u Beču. — Majcen tehnik u Beču 1 f. — Salay pravnik u Beču 1 f. — Doktorand Volarić u Beču 1 f. u kap. i 1 f. u god. pr. Springer pravnik u Beču 1 f. — Fran Volarić Predstavnik 1 f. — Petar Bozanić, kanonik 1 f. — Petar Petris, kanonik 1 f. — Mate Milovčić, kapelan 1 f. — Mate Oršić, kapelan 1 f. — Anton pop Harbić 1 f. u kapelan Miroslav Celebrni kr. savietnik u ražpolož. 5 f. u kap. svi u Krku. — Tomo Matić gim. ravnatelj 2 f. u god. pri. — Luster Kujigoveža 1 f. — Nikola Budak 1 f. — Dujmović 1 f. — Josip Ivanović 1 f. — Josip Geržanić u god. pr. 1 f. — Mate Babić upr. gr. daće 1 f. — Ivan Hausek gim. prof. 1 f. — Sladović nadz. fio. straže 1 f. — Franjo Verbovac 1 f. — Fran Miletić 1 f. — Dr. Božo Mihovilić, kanonik 1 f. — Dr. Bedini kanonik 1 f. u srebru za 1876. — Josip Lochner u god. prinos 1 f. — Ivan Mladinec, tergovac 1 f. — Jerman Barac 1 f. — Dragutin Accerti 1 f. svi u Senju. — Anton Karabaić f. 1 u god. prinos — Ujčić Matija f. 1 u god. prinos — Bastian Mate f. 1 u god. prinos svi u Trstu. —

Popravci zadnjega imenika.

M. Zimmermann dao je 5 f. u kap. — Franjo Gojtan kapelan 1 f. u kap. i 1 f. u god. prinos.

Nove mjere.

I u najdavnija vremena rabila je ljudom mjera. Oni neiskali ju dugo. Uzeli su mjeru, koju su vazda pri sobi imali: pedalj, nogu, korak, sežanj. Nego prem brzo uvidiše, da im ta mjera koliko naredna toliko i nepravedna; jer u nekoga pedalj dalji, u drugoga kraći. Isto tako i noga, korak, sežanj. Zato su ustanovili dogovorno neku stalnu mjeru. Ali mjera bila kod svakoga naroda različna, a kadgod u istom narodu, istoj državi, a i istoj pokrajini bila je različna mjera. Kolikovrstnu mjeru nismo imali n. pr. mi u Istri samo za vino, za žito, za ulje. Tako bilo i drugud. Velika neprilika bila je u trgovini za prodavaoca i za kupovca.

Toj nevolji pomogli su umni Francezi. Oni su iznašli mjeru, koja je stalna, točna, a uz to jako jednostavna. Muogi narodi i države zapustiše svoje starijske mjere i uzeše ove. I kod nas morat će se rabit jur s novim ljetom nova mjera; zato mislimo ugoditi našem puku, ako mu razložimo mjeru, kako je prilagodjena za nas zakonom od 17. julija 1871.

Mjera za dužine.

Jedinka, temelj mjere za dužinu, jest . . . . . metar.

Metar se dieli na 10 dieli, i takov deseti diel metra zove se . . . . . decimatar.

mornari iste ladje zapjevali svoju pjesmu: „Sutra ajdemo na valovito more,“ obuze malu kćerenu mora silna želja povratiti se k miloj majci, od koje je već tako dugo bila odružena. Ona sikakaše puno veselja i neuztrpljivosti, kad su se razapela jedra i izvukle kotve; ona se uzpe na najviši obronak kormila te vesela plovijaše s ladjom prama moru. Nepotraja dugo i na obijuh stranah lebdijaše kopno; veliki i silni valovi, kojim se ugibahu maleni od riekah dovaljaše se, kano da hoće ove posljednje pozdraviti i donieti dovaljaše se, kano da hoće ove posljednje pozdraviti i donieti majci, koja već odavno čeka na njihov dolazak. Sad skoči naša junakinja sa svoga sjedala u veselu halabuku, da pripovjeda začudjenim si sestricam, koje u moru ostadoše o svom putovanju: kako je daleko putovala, gdje je bila i što je vidila. More pako, odjeveno tamno-zelenim svećanim ruhom, radovaše se povrativšoj se djeci, razkrili ruke i sve padoše na mile majčine grudi.

Kad podješ jednom za vedre i tihe ljetne večeri morskomo obalom šetati, pak kad se nijedno povjetarce negiblje, tad čuješ ipak tiho mrmljanje i tajinstven žamor, a noznaš odkle to.

Vidiš, to su kaplje, koje kao da si pripovjedaju čudnovate pripovjedke o dalekih putevih, što su provalile. Pa tad se i ti sjeti, da stvoritelj, koji je prebrojio sve kaplje u moru te jih čuva, da se nijedna neizgubi, i tvoje korake ravna, te da te sjegurmo stranputicami ovoga života vodi u more vječnosti!

A drugi nauk ove pripovjedke jest, da u bratinskoj slogi jakost i uspjeh stoji, jer što jedan nemože, to mnogi učine!

KONAC.

Decimetar se dieli na 10 dieli, a tim metar na 100 dieli, i takov stoti diel metra zove se . . . . . centimetar.

Centimetar se opet dieli na 10 dieli, a tim metar na 1000 dieli i takov tisućinski diel metra zove se . . . . . milimetar.

Za mjeresje cestah i putevah zlužit će mjera od 1000 metarah, a takova mjera zove se kilometar. Imat će se još i veća mjera, najmre od 10.000 metarah, a ta se zove miriametar.

Iz ovoga sledi dakle da:

1 miriametar ima	10.000 metarah (m)
1 kilometar ima	1.000 " (m)
1 metar ima	10 decimetarah (dm)
1 decimetar ima	10 centimetarah (cm)
1 centimetar ima	10 milimetarah (mm)
1 metar ima dakle 10 dm., 100 cm. a 1000 mm.	

Mjera za površine.

Prostor, koj ima 1 metar dužine, 1 metar širine, zove se četvorni ili kvadratni metar (□ m.)

Prostor, koj ima 1 decimetar dužine, 1 decimetar širine, zove se četvorni ili kvadratni decimetar (□ dm.)

Prostor, koj ima 1 centimetar dužine; 1 centimetar širine, zove se četvorni ili kvadratni centimetar (□ cm.)

Prostor, koj ima 1 milimetar dužine, 1 milimetar širine, zove se četvorni ili kvadratni milimetar (□ mm.)

Za mjerenje polja imat će se mjera 10 metarah duga, 10 metara široka t. j. 100 četvornih metarah, a zove se ar ili ara.

Imat će se i još veća mjera, najmre od 100 arah, a zove se hektar.

Iz ovoga sledi, da:

1 hektar ima	100 arah
1 ar ili ara ima	100 □ metarah.
1 □ metar ima	100 □ decimetarah.
1 □ decimetar ima	100 □ centimetarah.
1 □ centimetar ima	100 □ milimetarah.

Kubična mjera.

Mjera za tjelesa. Prostor, koj mjeri 1 m. u dužinu, 1 m. u širinu, 1 m. u visinu, zove se kockasti ili kubični metar (kb. m.)

Prostor, koj mjeri 1 dm. u dužinu, 1 dm. u širinu, 1 dm. u visinu, zove se kubični decimetar (kb. dm.)

Prostor, koj mjeri 1 cm. u dužinu, 1 cm. u širinu, 1 cm. u visinu, zove se kubični centimetar (kb. cm.)

Prostor, koj mjeri 1 mm. u dužinu, 1 mm. u širinu, 1 mm. u visinu, zove se kubični milimetar (kb. mm.)

Sledi dakle, da:

1 kb. metar ima	1000 kb. decimetarah (kb. dm.)
1 kb. decimetar ima	1000 kb. centimetarah (kb. cm.)
1 kb. centimetar ima	1000 kb. milimetarah (kb. mm.)

Posudne mjere. Jedinka posudne mjere je 1 kb. dm. i zove se litar.

Litar se dieli na 10, i taj deseti diel litra zove se decilitar. Decilitar se dieli opet na 10, a tim na 100, i takov stoti diel litra zove se centilitar.

Za mjerenje na veliko služiti će mjera od 100 litarah, a zove se hektolitar.

Sledi dakle, da:

1 hektolitar ima	100 litarah
1 litar ima	10 decilitarah
1 decilitar ima	10 centilitarah

Ova mjera služi za mjerenje i tekućinah kao i suhah stvari, t. j. za vino, za ulje, za žito, itd. Kod nas se dieli litar i na pol, na četvrti, na osmi i na šestnajsti i 32. diel.

Utezi.

Jedinka mjere za težinu jest težina čiste vode, koja bi stajala u posudici 1 dm. dugoj, 1 dm. širokoj, 1 dm. visokoj, i ta zove se gram. Ali gram je tako malen, da se u običnoj trgovini rabiti nemože; zato će se imati mjera od 10 gramah, a takova mjera zove se dekagram; što će služiti mjesto sadašnjega lota, samo

da je i to manje od lota. Mjesto funta služiti će mjera od 100 dekagramah, to je od 1000 gramah, pa se zove kilogram,

Nova mjera primjerena staroj mjeri.

1 metar jest koliko 3 noge i 2 palca
1 metar jest koliko 1 lakat i kvarta (1/4).
1 kilometar jest koliko 527 sežanjah.
1 miriametar jest koliko 5272 sežanjah.

1 □ metar jest koliko 10 □ nogu.
1 ar jest koliko 1000 □ nogu ili 27 □ sežnjah.
1 hektar jest koliko 10.000 □ nogu ili 272 □ sežnjah.
1 litar jest koliko 3 mjerice.
1 hektolitar jest koliko 70 vreačah.
1 hektolitar jest koliko 3 polovnika.

Iz Koled. „Bratov. hrv. ljudi u Istri.“

Različite viesti.

* Nj. Vis., Nadvojvoda Karlo Ljudevit, Carev brat, razbolio se onomadne nešto malo na povratku sa svog puta iz Italije, te odsio ovdje u Hôtel de la Ville. Sad mu je bolje.

* Franjo Krežma, trinaestljetni hrvatski umjetnik, navratio se opet k nam u Trst, gdje se i opet sve divi njegovu glasbenomu umieću.

* Turska vlada je zabranila izvoz žita iz Bosne i Hercegovine.

* Crnogorski senator, Vojvoda Matanović, kupio je ovde prošlih danah 25,000 starah kukuruza, za račun četinijskog odbora za podpomaganje hercegovačkih porodica, prebjeglih u Crnu Goru.

* Ministar financije u Srbiji podnio je Skupštini državni bilanc, po kojemu se godišnji prihodi i razhodi poravnjuju sa 36 milionah grošah porezkah (okolo 7 miliona florina).

* Zbog velike zime i velikih santah leda, što već Dunavom i Savom plutaju, obustavljena je parobrodska plovidba na obadvima ovima riekama.

* Lloydov parobrod „Trebisonda“ potonuo je kod hrta Monastira. Mornari i putnici su se spasli. Vriednost ovog broda iznosila je 1 t. m. f. 120,400.—

* Maneschi, garibaldinski kapetan, koji bi optužen, da je na medji, htievši prelaziti k ustašam u Hercegovinu, ubio austrijskoga oružnika, bi osudjen u Dubrovniku na 6 godinah tamnice.

* Na Zagrebačkom Svenčihišću upisalo se ove godine 311 slušateljlah; ove jih dakle godine ima 21 više nego lani.

Pregled tršćanskog tržišta.

U Trstu, 14. Decembra 1875.

U žitu nije bilo znatih poslova prošle sedmiće. Cijene su bile sljedeće: Šenica galazka f. 7.50; azovska f. 7.60-70; magjarska f. 6.50-7.25; italijanska f. 7.-7.30, za 116 q. — Kukuruz bosanski i magjarski od 1874 god f. 4.45; ovogodišnji f. 4.05-10, za 116 q. — Raž dunavska f. 4.60 za 108 q. — Zob arbanaska f. 3.—; bosansko-hrvatska f. 3.20 za 64 q. — Ječam magjarski za krmu f. 4.25, a 95. q težak f. 4.75 za 100 q.

Kafe prodalo se je prošle sedmiće: 2000 vreačah Rio po f. 51 do f. 61.

Slador se prodaje jednako po niskoj cijeni. Prodalo se je 400 centi tučenog austr. po f. 17.75 do f. 19.—.

Ulja nije dolazilo ovih danah, te se je cijena uzdržavala. Prodaje su bile ove: 1400 bar. dalmatinskog i 1000 bar. kandiotskog, do f. 26; 100 bar. korfiotskog po f. 25 do f. 29, po kakvoći; i 250 bar. stalijanskog finog po f. 35 do f. 37.—.

Vune bosanske prodalo se je 270 balah po 130 franakah u zlatu za 100 q.

Petroleuma 600 bačvicah po f. 8.25 do f. 8.50, i 3400 kašetah po f. 9 do f. 10, za 100 q.

Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 1. — 15 Decembra 1875.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Čarski dukati (sokint)	5.32 ¹ / ₂	5.31 ¹ / ₂	5.30	5.28 ¹ / ₂	—	5.28	5.28	—	5.29	5.29	5.31 ¹ / ₂	—	5.32	5.33	—	—
Napoleon	9.11 ¹ / ₂	9.09	9.08	9.07	—	9.04	9.04	—	9.07	9.08	9.09	—	9.09 ¹ / ₂	9.09	—	—
Liro Inglesko	11.44	11.40	11.41	11.37	—	11.34	11.35	—	11.37	11.37	11.38	—	11.39	11.39	—	—
Srebro priđ (aggio)	105.35	105.35	105.25	104.90	—	104.35	104.35	—	104.35	104.35	104.75	—	105.15	105.15	—	—

A. Karabalić Vlastnik.

Izdavatelj i odgovorni vrednik A. Novak.

Tisk. Sinovi K. Amati.